REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 277. Brașov, Luni-Marți 16 (29) Decemvrie 1908.

Efecte ale proiectului congruei.

Avem înaintea noastră părerile ce și le dau cele două foi de pe lângă Metropoliile noastre asupra celui mai nou proiect de lege, ce l'a prezentat dietei ministrul Apponyi privitor la modificarea legei congruei din 1898. Dacă în alte cestiuni aceste foi fatalmente divergează prea de multe-ori în păreri, atunci față cu noua regulare, cu care vrea să îmbunătățească ministrul starea materială a clerului nostru românesc, ele au ajuns să fie de cel mai perfect acord.

„Nu ne vine a crede, că proiectul acesta este, dela care a așeptat preoțimea noastră congruă ...el este unic în felul său“ — scrie „Unirea“ din Blaj — și amintind apoi sumedenia de dispoziții „isbitoare“ ale proiectului, ce se încep cu înșirarea cazurilor în cari se poate denega congrua și culminează în reînvierea paragrafilor legei de maghiarizare dela 1840, pe baza cărora ministrul pretinde ca preoțimea, dacă-i trebue congrua, să știe ungurește — ajunge la concluziunea că „situația bisericei și a preoțimei române unite e ne mai pomenită de grea în fața proiectului de congrua“.

In acelaș înțeles expune și „Telegraful Român“ din Sibiiu intențiunile ce se urmăresc cu noua regulare a congruei preoților, scriind: „Ministrul cultelor a profitat de această ocaziune de a face astfel de restricțiuni legii (dela 1898), pe care mai ales biserica noastră română are să ie resimtă mai dureros; ba aprofundând nouăle dispozițiuni trebue să ajungi la convingerea, că sunt iscodite mai ales pentru strâmtorarea clerului român. Legea e generală pentru toți. Fiind și bisericile române *recepte* nu au putut fi eschise dela beneficiul țărei, în a cărei visterie și noi contribuim obolul nostru. Dar în schimb s'au găsit căi și mijloace, ca să nu fie prea largă mâna guvernului, care ne dă și nouă Românilor ceva“ Și această foaie accentuiază dispozițiunea cu deosebire agravatoare, după care parochii și capelanii, cari vor aspira la întregirea mai mare a salariilor vor trebui să știe ungurește așa cum pretinde legea învechită dela 1840, și după ce mai înșiră și alte dispozițiuni, esclamă că biserica și preoțimea română gr. or. „abia s'a putut aștepta la restricțiuni mai drastice și mai grele“.

Ambele foi desfășură urmările triste ce le pot avea pentru moralitatea clerului acele dispoziții ale proiectului de lege cari dau ministrului împuternicirea de a face escepțiuni după plac pentru acei preoți, cari, deși nu vor coraspunde condițiunilor grele, se vor face demni de favorul și protecția ministrului. Foaia din Blaj relevează în deosebi isvorul de conflicte, ce se va naște din dispoziția § 4 a proiectului, în care se zice că preotului care nu-și îndeplinește datoria față de legile statului său față de ordinațiunile legale ale guvernului, i-se va subtrage congrua. Același paragraf mai dispune, că, dacă preotul va dovedi că a lucrat după ordinul autorității sale bisericești, atunci ministrul va cere revocarea acestui ordin și la caz când aceasta s'ar denega, ministrul va fi în drept să împartă direct preoților congrua pe întreg teritoriul acelui conzistoriu. „Unirea“ aduce ca exemplu conflictul iscat în cestiunea limbei de predare a religiunei la scoalele de stat sau comunale. Ministrul cere dela catecheți români ca să predea religiunea în limba maghiară, conzistoriul interzice aceasta bazat pe drepturile bisericei. Dacă preotul nu va urma poruncei ministrului nu-și va mai primi congrua; dacă se va justifica cu ordinul conzist. atunci ministrul va distribui direct congrua tuturor preoților. Urmarea va fi în cazul acesta, că conzistoriul se va vedea constrâns a nu mai permite preoțimei ca să primească ajutor material dela vr'o autoritate civilă fără învoirea lui.

Iată efectul ce l'a produs și-l va produce noua regulare a congruei. Pentru moment el se manifestă prin faptul că ne unește pe toți în condamnarea ei.

Cercurile vieneze și discursul lui Isvolski. Din Viena se anunță, că discursul lui Isvolsky a slăbit întru câtva reaua impresiune produsă în cercurile hotărâtoare vieneze de nota circulară, deși se fac grave obiecțiuni în ceeace privește modul lui de a prezenta cestiunile și se relevă primejdiile ce ar trebui să resulte în Peninsula balcanică, dacă s'ar realisa programul rusesc. Deosebită atențiune merită admonițiunea ce li-se face Sârbilor și Muntenegrenilor de a-și păstra sângele rece și bunul cumpăt făcându-i să înțeleagă, că Rusia numai prin mijloace diplomatice poate să le vie într'ajutor. Simpatiile extraordinare pentru Bulgaria nu vor produce o bună imprsiune la Belgrad.

Ideea înființărei unei confederațiuni balcanice a statelor slave cu Turcia e privită aici ca fiind îndreptată direct contra Austriei — avându-se în vedere, că printr'o asemenea confederațiune, România și Grecia ar fi în mare grad influințate. Fapta că Isvolsky recunoaște, că Rusia nu a putut protesta contra anexiunii, e confirmarea faptei, că Rusia a consimțit în mai multe rânduri să se facă anexiunea. De altminteri tonul discursului e foarte pacinic. Se crede însă că tonul acesta a fost influințat de marele împrumut proiectat de Rusia, care nu s'ar putea plasa, dacă dispozițiunile ar fi răsboinice.

Avem și senator! Foaia macedo-română »Deșteptarea« din Salonic dela 7 Decemvrie v. a. c. anunță numirea de senator a directorului și propietarului ei N. Bațaria cu următoarele cuvinte: *Hărisițivă și alăudați-vă Aromâni. Dreptatea națiunei asvimse; Natiunea noastră e mare; Avem și senator!*

»Easte d-nul Nicolae Bațaria, çe lu știu toți, Inspectorul școalelor și bisericilor aromâne și directorul a Gazetaliei a noastră. Cu aestă, frați Aromânî, națiunea a noastră amintă nauă puteare, ea agiundze multu ma vărtoasă și ma cu semnu! Tr'açea haraua a gionelui popor Aromân easte mare că el va s'meargă mași tră năinte și cu fruntea în sus și cu mare alăvdare, că noi frații Aromâni, interesele a noastre, bana și tot çe avem noi ma scumpu va s'nă hibă apărate di 2 Gioni Aslani di doi puli di Aromâni, di ahărdzițilĭ a noștri frați D-l Senator Nicolae Bațaria și d-l deputat Dr. F. Mișea...«

».... Curagiu, pi lucru, și mutriți mași tră năinte, frați Aromânĭ, din toate părțile...«

Expozeul ministrului Iswolsky.

In ședința de Vineri a Dumei rusești ministrul de externe al Rusiei Iswolsky a rostit mult așteptatul său expozeu asupra situațiunei externe. Din acest expozeu, care e viu comentat de întreaga pressă europeană, resumăm părțile, cari se referă la atitudinea Rusiei față de evenimentele recente din peninsula balcanică.

In ce privește *reformele din Turcia*, ministrul declară că în Iulie trecut s'a produs un eveniment, care a schimbat cu totul situația politică generală din Balcani. Constituțiunea fiind restabilită stabilește acum egalitatea de drepturi pentru populațiunea creștină ca și pentru cea mohamedană. Duma știe ce atitudine a observat Rusia față de acest eveniment de acord cu celelalte puteri, cari doresc o soluțiune pacifică a crizei din Balcani. Ministrul relevează că și în Balcani starea de lucruri se desfășoară în mod evident favorabil. Este poate primul caz în istorie ca Rusia în privința modului de a proceda față de evenimentele din Turcia, putea compta pe unanimitatea puterilor chiar a acelora, cari altă dată au manifestat față de Rusia neîncredere și gelozie.

Discutând *anexiunea Bosniei, independența Bulgariei* și agitațiunea lesne de înțeles produsă de aceste evenimente în Rusia, Sârbia și în Muntenegru, ministrul declară că opinia publică rusă a cerut în mod urgent o protestare din partea guvernului în contra anexării apreciind modul de a procede al guvernului mai mult pe baza povestirilor aproape legendare decât pe temeiul faptelor concrete. Respingând reproșurile, cari i-s au făcut, ministrul declară că acela, care îi cere lui o protestare energică în contra anexării crede de sigur că ministrul afacerilor străine rus poate lucra în această cestiune independent de oarecare moștenire politică și de angajamentele anterioare

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Viscolul.

Novelă de A. S. Puskin.

(Urmare.)

După ce am încredințat pe Maria grjiei vizitiului Treșka, să ne întoarcem la tinărul amorez. Toată ziua Vladimir a petrecut-o în mare activitate. Des de dimineață s'a dus la preotul din Schadrino. Puțină osteneală l'a costat pentru a se înțelege cu acesta. Apoi plecă pentru a-și căuta martori la cununie între proprietarii de moșii învecinați. Mai întâi se adresă cu confiență către un fost gornic cu numele Dravin, care primi cu plăcere propunerea zicând că aventura aceasta îi reamintește timpurile trecute și poznele soldățești. Rugă apoi pe Vladimir să prânzască cu el și-l asigură că n'o să-l coste multă osteneală de-a afla și pe ceilalți doi martori.

De fapt îndată după masă se prezentară geometrul Schmidt, cel cu pinteni și mustață, cu fiul căpitanului poliției, un tinăr de șasesprezece ani, care servea la ulani. Ei nu numai că primiră cu plăcere invitarea, ci-i declarară lui Vladimir prin jurământ, că sunt gata a-și jertfi chiar și viața pentru el. Vladimir îi îmbrățișă plin de entuziasm și plecă spre casă pentru a mai lua unele dispoziții.

Se întunecase de mult. Vladimir trimise prin sluga lui trăsura cu trei cai la Njenaradovo, își puse în rând sania și plecă fără vizitiu la Schadrino unde Maria lui avea să sosească în timp de două oare. El cunoștea drumul și călătoria până acolo dura cam douăzeci de minute. Abia eși însă pe câmpia deschisă, și iată că se ridică un vânt puternic din care se deslănțui o furtună așa de mare încât nu mai vedea nimic. Acum pierdu drumul. Tot terenul din jurul lui îi dispăru vederii învăluindu-se într'o negură deasă prin care săltau milioane de fulgi de zăpadă. Ceriu și pământ se contopiau într'una. Vladimir observă atunci că s'a rătăcit, ș începu să caute drumul. Inzădar. Calul lui mergea drept înainte trăgându-l prin nămeți ori dându-l prin gropi așa că sania foarte adeseori se răsturna. Unica preocupare a lui era să nu piardă direcția adevărată.

Trecuse mai bine de o jumătate de ceas, și era departe încă de păduricea de lângă Schadrino. Mai trecură câteva minute și pădurea tot nu se vedea. Ce era adecă? Vladimir traversa un câmp presărat cu gropi adânci când viscolul nu mai voia să contenească, nici cerul să se limpezească.

Calul lui fu cuprins de o mare oboseală, iar pe el însuși îl năpădiră sudorile cu toate că nu alta dar înota prin zăpadă. Trecuse așa un ceas întreg de când plecase. Satul Schadrino nu poate, își zise el, să fie departe. Mergea, mergea, dar câmpul părea fără sfârș t. Tot numai nămeți și gropi, cari în tot minutul îi răsturnau sania pe care mereu trebuia s'o ridice el singur. Vremea zbura și Vladimir începu în cele din urmă să fie stăpânit de-o mare neliniște.

Dar iată în fine îi apăru în depărtare un punct negru de care apropiindu-se văzu că este o pădure. »Iți mulțumesc Doamne«, exclamă el »acum nu mai e mult până la destinație«. Zicând aceste a dat din nou vânt calului în credința că va găsi drumul bine cunoscut; ori în cazul cel mai rău va da ocol pădurii după care era situat satul Schadrino. In curând el și nimeri drumul și acum trecea mai liniștit prin întunericul arborilor desfrunziți.

Spre norocirea lui aici scăpă de furtună, drumul era neted și drept, calul își reluă pasul repede și Vladimir își redobândi curagiul.

El mergea drept înainte, dar Schadrino tot nu se mai ivea. Chiar și pădurea i-se părea imens de mare și groaza îl cuprinse din nou când descoperi că a intrat într'o pădure necunoscută. In desperarea lui da bice bietului animal, care grăbia în tropot dar obosi curând încât abia se mai mișca.

Incetul cu încetul prin pădure migeau luminișuri și Vladimir se văzu iarăși la larg; din Schadrino însă nici acum nu se zăria nimic.

Putea să fie pe la miez de noapte. Lacrămi amare curgeau din ochii lui Vladimir când mergea înainte. De odată viscolul se așează și norii se împrăștie. Un șes întins, un covor alb în forme de valuri se desvălia înaintea lui. Noaptea era destul de luminoasă. Nu departe licăria par'că ca dintr'o zare un sătuleț care număra numai câteva căsuțe. Vladimir se îndreaptă spre acel loc. La prima căsuță s'a dat jos din sanie și bătu în fereastră. Câteva clipe numai și oblonul de lemn s'a deschis și un bărbat bătrân își scoase puțin capu-i cărunt.

— »Ce vreai?« întreabă el.

— »E departe Schadrino?«

— »La Schadrino?«

— »Da, da — e departe?«

— »Nu tocmai, cam zece verste«.

Când auzi Vladimir de zece verste își smulse părul și rămase nemișcat ca un osândit la moarte.

— »Dar de unde vii d-ta? întrebă bătrânul.

Vladimir nu avu curajul să spună adevărul.

Din nenorocire nu este astfel. Vălul, care acopere trecutul este acum puţin ridicat. Deşi aceasta s'a produs printr'o indiscreţiune, ministrul nu poate tăgădui autenticitatea documentelor publicate asupra convenţiunei din Budapesta din 1877 şi a declaraţiunii dela Berlin din 1878. De sig r aceste acte aparţin istoriei însă e de datoria ministrului de a ţinea compt de ele şi de o serie de aranjamente diplomatice ulterioare. Alţii continuă până la oarecare punct a jena libertatea diplomatică a Rusiei. In aceste împrejurări nu a fost greu a se prevedea ce urmări primejdioase ale protestărei ar fi produs pentru Rusia din faptul că ministrul nu putea comunica asupra angajamentelor anterioare.

Duma poate conchide cât de uşuratice ar fi fost temeiurile juridice pentru a protesta, ceeace ar fi agravat în mod neevitabil relaţiunile cu Austria şi poate chiar ar fi produs un conflict real. A protesta fără gândul de a susţinea protestarea la caz de nevoe a armelor, ar fi fost cea mai mare greşală politică. Deşi Rusia nu are nici un drept de a protesta, ea are totuşi dreptul şi chiar datoria de a indica destinele Bosniei.

Tratatul din Berlin a nimicit mare parte din rezultatele obţinute de Rusia pentru popoarele slave. *Rusia nu s'a atins de el timp de 50 de ani însă când acum o putere s'a decis să sugereze o modificare a unui articol desavantagios pentru ea din acest tratat şi când Rusia nu poate s'o împiedece, îi incumbă datoria morală de a indica alte articole din acelaş tratat cari sunt desavantagioase şi jenante pentru Rusia, mai ales pentru statele balcanice şi Rusia. Din modul în care Rusia a pus cestiunea la care s'a asociat majoritatea puterilor, reiese fireşte idea conferinţei.* Ministrul nu este autorul acestei idei, ci Turcia ca direct vătămată. Toţi au nevoe de conferinţă, toţi cari respectă mai mult dreptul decât faptul şi cari atribue mai multă importanţă principiului că tratatele nu pot fi modificate fără consimţământul puterilor semnatare. Rusia trebuia să compteze pe consimţământul deşi nu al tuturor puterilor dar pe majoritatea lor. Rusia nu a luat de loc atitudine puţin amicală faţă de Austro-Ungaria şi d. Tittoni a exprimat aceeaşi idee.

Din iniţiativa Rusiei un *punct privitor la concesiunile faţă de Serbia şi Muntenegru* a fost înscris în programul conferinţei. Rusia poartă un viu interes deasemenea şi pentru Bulgaria, căreia Rusia nu i-a ascuns că declaraţiunea independenţei i-a produs o gravă impresie. Bulgaria a lucrat împotriva sfaturilor energice ale Rusiei însă Rusia nu se poate împiedeca de a simpatisa cu Bulgaria creată de dânsa, de Bulgaria, care a atins scopul pe care Rusia şi l'a propus. Prin urmare Rusia se sileşte să ajungă cât mai repede la un *aranjament just între Turcia şi Bulgaria.* Bulgaria este înştiinţată că atitudinea viitoare a Rusiei nu depinde de procedările din trecut ale Bulgariei, ci de cele din viitor şi anume de gradul în care Bulgaria va rămânea solidară cu celelalte state din Balcani. *Bulgaria, Serbia şi Muntenegru trebue să fie pătrunse de necesitatea unei concordii morale şi politice între ele.* Scopul Rusiei este de a uni toate aceste state cu Turcia într'o cugetare comună spre garantarea independenţei lor naţionale şi economice. Acest scop nu-l putem proba Turciei decât simpatizând cu silinţele sale de a intineri ordinea interioară şi că nu-i ameninţăm de loc siguranţa. Rusia speră că la Belgrad şi la Cetinje se va înţelege că trebue să păstreze sânge rece şi raţiunea. Guvernul rus a anunţat în mod categoric că ajutorul său depinde direct de procederea Serbiei şi Muntenegrului. Asupra acestui punct de vedere guvernul şi lumea rusă sunt de acord cu totul ceea ce o probează depeşa trimisă de preşedintele Dumei către preşedintele Scupştinei sârbe accentuând că numai o procedare pacifică poate garanta aplanarea crizei lumei slave.

Ministrul a exprimat in fine speranţa că discursul său va da o idee lămurită de politica Rusiei în străinătate şi că va fi evident în Rusia şi în străinătate, că Rusia nu urmăreşte scopuri interesate şi că nu are în intenţiune de cât soluţiunea pacifică şi legală a cestiunilor conform cu demnitatea naţională a Rusiei. Discursul lui Iswolsky a fost primit cu aplauze prelungite la centru şi în stânga şi cu şuerături la dreapta şi la extrema dreaptă.

*

După d. Iswolsky a luat cuvântul şefii diverselor grupări. Dep. Gutschkow a propus următoarea ordine de zi:

»Duma exprimă călduroasa sa simpatie popoarelor slave înrudite cu noi şi speră că guvernul va depune toate silinţele pentru a apăra interesele legitime ale acestor ţări. Duma este convinsă că acest scop va fi atins: de a vedea cu totul pacificarea, menţinându-se absoluta demnitate naţională rusă«.

Toate fracţiunile, afară de grupul muncei, se asociază la această ordine de zi. Social democraţii sunt absenţi.

Parlamentul turcesc. Din Constantinopol se anunţă că în urma sancţionării de către Sultan a alegerei lui Achmed Riza-bey ca preşedinte al parlamentului şi a lui Talaat-bey ca vicepreşedinte, a avut loc Sâmbătă instalarea lor solemnă în mijlocul ovaţiunilor călduroase ale deputaţilor. Luând loc pe fotoliul prezidenţial Achmed Riza-bey îşi exprimă mulţumirea de a vedea în sfârşit realizându-se visul naţiunei prin Constituţie. Preşedintele roagă apoi pe deputaţi să păstreze calmul şi moderaţiunea în discuţii.

După alegerea candidaţilor pentru al doilea vicepreşedinte, secretari şi cvestori au avut loc discuţii vii şi interesante pentru a se stabili dacă desbaterile asupra răspunsului la discursul tronului să aibă loc imediat sau să fie amânate pe Luni. In cele din urmă s'a votat amânarea desbaterilor pe astăzi, Luni.

Din camera română.

In şedinţa de Sâmbătă a camerei române a luat cuvântul la desbaterea răspunsului la mesagiul tronului ministrul de interne I. *Brătianu* răspunzând la afirmaţiunile şi critica făcută de diverşii oratori cu privire la politica externă şi internă a României.

Ministrul I. Brătianu. spune, că răspunde unui sentiment general exprimând regretul că preşedintele conziliului n'a putut lua parte la desbaterile actuale ale adresei, cu atât mai mult acum când împrejurările externe reclamase preţiosul său capital de experienţă. Exprimă speranţa, că lipsa d-lui Sturdza din mijlocul guvernului va fi de scurtă durată.

Ori cât de mari ar fi dificultăţile din afară, ele nu pot să ne ia încrederea că vor găsi o soluţiune pacinică. Intru cât ne priveşte pe noi, evenimentele ce s'au întâmplat *n'au jignit nici unul din interesele noastre de stat.* Renaşterea imperiului otoman produce în noi sentimente de mulţumire şi de simpatie şi suntem interesaţi, ca în regiunile acelea să domnească linişte şi ordinea, pentru a se stabili pe un picior de egalitate populaţiunile din imperiul otoman.

Ceeace s'a întâmplat în *Bulgaria,* privim cu toată simpatia şi nu putem uita că am colaborat la constituirea acestui stat. Tot ce se va face, în interiorul graniţelor bulgare, va fi privit cu simpatie de noi. Când se vor restabili bunele raporturi dintre Bulgaria şi Turcia, şi când Europa va eşi din rezerva de azi, nimeni nu va face pasul spre recunoaştere cu mai multă căldură decât noi.

Anexarea Bosniei şi Herţegovinei nu jigneşte interesele directe ale României. Nu suntem un stat balcanic. dar trebue să urmărim cu interes viu şi legitim ceeace se întâmplă în Balcani. Voim menţinerea statului quo în Balcani şi vom veghia ca tot ce se va produce acolo să nu vină în conflict cu interesele noastre.

Nu înţelegem în chestiunea fortificaţiilor pe Dunăre, ca dintr'un articol dintr'un tratat să facem un ce în detrimentul nostru. Dacă alţii nu le-au respectat, dreptul şi interesul nostru ne obligă să nu ţinem şi noi seamă de ele. Am căutat apoi să legăm interesele noastre pe Dunăre de un interes european: apărarea libertăţei navigaţiunei. Am reuşit printr'o muncă liniştită şi permanentă, să imprimăm Dunărei de jos influinţa binefăcătoare a activităţii noastre. Am creat pe Dunărea toată o flotă cu pavilion românesc şi porturile noastre pot fi comparate fără ruşine cu porturile străine. Dacă am admite să se legifereze asupra Dunărei fără votul şi consimţământul nostru, este un anahronism, care nu este în raport cu demnitatea noastră. (Aplauze).

Acelaşi lucru îl voiu spune şi asupra *convenţiunei comerciale,* în care suntem conduşi de aceleaşi norme. Sunt în joc interesele noastre şi în dorinţa noastră de a încheia această convenţiune nu putem sacrifica interesele economiei noastre naţionale. *Nu vedem însă necesitatea unei denunţări,* pentrucă în momentul când se continuă negocierile, ar fi un act de inoportunitate.

Partea esenţială a desbaterilor, asupra *politicei interne* a privit chestiunea agrară, zice ministrul de interne. S'a zis că politica agrară a guvernului a dat faliment.

Soluţiunile date de guvernul liberal au fost combătute cu violenţă. Recunoaşte că aplicarea reformelor s'a făcut cu greutate, dar vina nu este a guvernului, ci a împrejurărilor. Dacă am recurs la un acord, a fost că voiam să facem din acea reformă o operă de pacificare socială, care pornea dela un început de pacificare între partide. Astfel chestiunea izlazurilor a prezenta dificultăţi de oferte, de cercetare şi de admitere. Unii au spus că propietarii nu şi-au făcut datoria, alţii au susţinut contrariu. Eu voiu spune, că unii şi-au făcut-o, ia alţii nu. Protestează contra acuzaţiunilo de părtinire formulate de d-l Filipesc contra d-lui Bagdat, din conziliul superio al agriculturei.

Rămâne să urmărim cu perseveranţ şi răbdare esecutarea reformelor. Efectel unei legi nu se pot judeca după 6 luni d aplicare. Ministrul de externe citează ma multe exemple, ca să dovedească că criti cele formulate contra aplicărei legei învo ielilor agricole nu sunt întemeiate.

Complicaţiunile în Orient

Ziarul »Daily Telegraph« publică scrisoare a corespondentului său de răz boi aflător acum în sudul Austriei, alar mând lumea, *că războiul dintre Austria ş Statele Balcanice este iminent.* Trebue s fii surd ori orb, zice el, ca să nu vezi co losalele mişcări militare austriace dela gra niţa Serbiei. Peste 200.000 soldaţi sun echipaţi şi gata de războiu. Aceste înar mări ar fi absolut neexplicabile dacă Aus tria ar voi cu sinceritate pacea.

Corespondentul dă apoi amănunte a supra deplasărilor de trupe şi a chipul cum se continuă cu febrilitate înarmăril şi spune după informaţiile sigure ce le ar că Turcii şi Sârbii vor întârzia încă câte va luni izbucnirea ostilităţilor pentru a s putea pregăti în linişte. Nu tot aşa sta lucrurile cu Muntenegrul, despre care firmă că doreşte războiul imediat. Aci pericolul, care e iminent.

*

Acelaşi ziar publică şi ştirea că p pulaţiunea din Bosnia continuă de a r mânea liniştită, sperând că conferinţa eu ropeană îi va satisface dorinţa de auton mie. Când populaţiunea bosniacă va af că destinul ei e hotărât, pericolul va l proporţiuni grave. Austria fiind conştien de acest pericol, a luat toate precauţi ţiunile. Toate liniile ferate, podurile şi tr cătorile sunt păzite, aşa că voiajorii credinţa că călătoresc într'o ţară ocupa milităreşte şi care e în ajunul isbucnir ostilităţilor.

*

Camera bulgară a ales în şedinţa Sâmbătă o comisiune compusă din tr membri şi anume: Calicof guvernament Paşew liberal şi Theodorow naţionali pentru a verifica *depozitele secrete ale a matei.*

*

Ziarul »Wecerna Posta« publică *interview cu marele vizir Kiamil-Pa* Acesta s'a exprimat în chipul următor as pra relaţiilor turco-bulgare: Marele vi nu ştia încă nimic despre nota guvern lui bulgar şi a luat cunoştinţă despre numai dintr'un ziar pe care i-l'a prezent trimisul lui »Wecerna Posta«. După co venţiile dintre Bulgaria şi Turcia, a zis m rele vizir, »principele« Bulgariei este g vernator al Rumeliei şi prin urmare S tanul nu putea să-i dea altă titulatură mesagiul său.

La observaţia ziaristului că Poa

— »Auzi bătrânule«, zise el, »poţi să-mi pui la îndemână cai şi să mă duci la Schadrino?«

— »Ce vorbeşti tu de cai, eu nu am cai«.

— »Nu poţi să-mi găseşti măcar un călăuz, îl voiu plăti bine, cât cere«.

— »Aşteaptă«, grăi bătrânul trăgând oblonul, »iţi voiu trimite pe fiul meu care îţi va arăta calea.«

Vladimir aşteptă: N'a trecut însă nici un minut şi începu din nou să bată la fereastră. Oblonul se deschise iarăşi şi barba bătrânului apăru din nou.

— »Ce vrei?«

— »Ei, feciorul tău?«

— »Vine îndată. Işi încalţă cismele. Poate ţ'o fi frig; vino de te încălzeşte«.

— »Aş, îţi mulţumesc; trimite-mi însă degrabă pe fiul tău".

Uşa scârţăi. Un flăcău înarmat cu o măciucă de stejar eşi din casă şi luând'o înainte arăta din când în când drumul, căutându-l, căci era acoperit de zăpadă.

— »Câte ceasuri avem?« întrebă Vladimir.

— Se luminează îndată de ziuă. respunse flăcăul.

Vladimir tăcu. Cocoşii cântau şi se luminase deja, când ajunseră în sat. Biserica era încuiată. Vladimir după ce se sfătui cu călăuza, mână spre curtea preotului. Nici o trăsură nu era aici.... şi ce veste îl aştepta.

. . . .

Dar să ne întoarcem la cei din Njenaradowo şi să vedem ce se mai petrece pe acolo.

Nimic.

Bătrânii se sculară dimineaţa şi trecură în odaia de locuit. Gavrilă-Gavrilovici cu tichia lui de noapte, Prasskowja Petrowna învălită într'un halat căptuşit. Samovarul fu adus şi Gavrilă-Gavrilovici îşi trimise servitoarea ca să ia informaţii dela Maria, fiica lui, întrebând cum stă cu sănătatea şi cum a durmit. Servitoarea se întoarse cu împărtăşirea că domniţa n'a avut o noapte tocmai bună, dar că acum se simte mult mai bine şi va veni îndată şi dânsa.

De fapt uşa se deschise în curând şi Maria Gavrilovna intră salutându-şi părinţii cu reverenţă fiiască.

— »Cum îţi merge, Mario, o întrebă Gavrilă-Gavrilovici.

— »Mai bine tată.«

— »Poate din cauza fumului dela cuptor îţi vor fi provenit acele dureri de cap, adause Prasskovja Petrovna.

— »Se poate« replică Maria. — Ziua trecu în pace, dar în noaptea ce urmă, Maria de fapt se îmbolnăvi. Au trimis după medic, care însă nu sosi decât sara următoare, când Maria căzuse deja în delir. O torturau nişte friguri îngrijitoare şi patrusprezece zile s'a sbătut bolnava între viaţă şi moarte.

Nici unul din ai casei nu bănuiau măcar despre cele ce se întâmplaseră. Scrisorile din sara precedentă au fost nimicite. Cameriera n'a destăinuit nimic temându-se de furia stăpânilor.

Preotul, gornistul de odinioară, geometrul mustăcios şi tânărul ulan erau deasemenea discreţi, şi nu fără cauză. Tereşka vizitiul nu rostea nici când un cuvânt de prisos chiar nici în stare de beţie. In chipul acesta secretul s'a păstrat cu sfinţenie, deşi mai mult ca o jumătate duzină de persoane au fost iniţiate în acel complot.

In delirul ei însă, Maria însăşi îşi trada secretul. Dar cuvintele ei erau aşa de fără legătură încât şi mamă-sa, care păzia necontenit lângă patul ei, numai atât putu înţelege, că ea este amorezată până la nebunie în Vladimir Nicolaevici. Se poate deci, îşi zicea bătrâna, că aceasta iubire este şi cauza boalei sale.

Prasskovja Petrovna se sfătui acum cu bărbatul şi cu câţiva vecini mai buni şi ajunseră la conclusia, că soartea a destinat Mariei Gavrilovna acel noroc, că nimeni nu poate se refuze ceeace ofere destinul. Nu este deci o dejosire atunci când ea va lua de soţ pe iubitul inimei sale. Miseria nu este o ruşine şi nu ave ci bărbat să-i caute ficei lor.

Intr'aceea tânăra fată se reînsăr toşa. Vladimir de mult nu mai da pe casa lor. Primirea ce i-se făcuse, l'a străinat. Astfel părinţii luară hotărârea a i-se aduce la cunoştinţă vestea ferici ce-l aşteaptă — învoirea părintească. Ma le fu însă mirarea când primiră ca r puns dela Vladimir o scrisoare încurca în care acesta le declară, că nici od n'are să mai calce în casa lor; şi îi ru să-l dea uitării, căci pe el numai moar îl mai poate mângăia.

După câteva zile s'a aflat, că Vla mir ş-a reluat serviciul.

Acestea se întâmplară la anul 18 Mult timp nimeni nu cuteză să-i împăr şască Mariei acest eveniment. Ea nici că nu amintea numele lui Vladimir. Când aflat odată într'o listă a celor grav răr la Borodino, ea leşină şi era de temut va cădea earăş în delir. Din norocire î leşinul nu avu urmări mai serioase. O însă un nou desastru: Gavrilă Gavrilov muri lăsând-o ca unică moştenitoare a înt gei sale averi. Această moştenire n'o pu mângăia. Durerea sărmanei Prasskovja trovna o împărtăşi Maria cu sinceritate o asigura cu sfinţenie, că ea nu se va d părţi nici-odată de mama ei. Ele părăs Njenaradovo, locul atâtor amintiri du roase şi se stabiliră la altă moşie.

trăgănează intenţionat tratativele pentru transarea diferendelor. numai pentru ca să aibă timp să-şi termine pregătirile militare, marele vizir a răspuns : »Să plătească Bulgaria ceea-ce ni-se cuvine şi atunci vom concedia trupele.

*

In *Serbia* a făcut o bună impresiune atât nota circulară a lui *Isvolsky*, cât şi expozeul lui în Dumă. Le pare rău numai Sârbilor, că în cameră ministrul de externe rusesc n'a făcut nici o declarare cu privire la »autonomia« Bosniei şi a Herţegovinei

Negocierile între conducătorii diferitelor partide sârbeşti pentru formarea unui *cabinet de coaliţie* au fost întrerupte. Se crede însă că se vor reîncepe în curând.

Scupştina a ţinut din nou o *şedinţă secretă* în care *Milovanovici*, ministrul de externe sârbesc, a raportat asupra rezultatului vizitelor sale la Berlin, Londra, Paris şi Roma. Vor veni la rând apoi *Pasici* şi *Novacovici*, cari asemenea vor raporta asupra rezultatului misiunilor lor.

Unele foi din Belgrad spun că raportul amintit al ministrului de externe Milovanovici a făcut o adâncă impresiune asupra tuturor deputaţilor şi că a contribuit *a întări iarăşi poziţia lui Milovanovici.* Se sperează în urma aceasta, că se va putea face o reconstruire a cabinetului Velimirovici, părăsindu-se planul de a forma un cabinet de coaliţie, care dă de mari greutăţi.

*

In *Constantinopol* e viu comentat *expozeul lui Izvolsky* în cercurile politice. Cu un deosebit interes se discută pasagiul în care Isvolsky recunoaşte, că predecesorii săi la externe au luat unele angajamente cu privire la anexiunea Bosniei, pe cari Isvolsky nu le poate ignora. Asemenea se pune preţ pe observarea acestuia, că, după ce o putere a hotărât modificarea unui articol al tractatului dela Berlin nefavorabil pentru ea şi Rusia nu-o poate împedeca, este o datorie morală a Rusiei de a aduce în discuţiune alte articole ale tratatului din Berlin, cari sunt nefavorabile pentru Rusia, statele balcanice şi Turcia.

STIRILE ZILEI.

— 15 Decemvrie v.

Pentru fondul cultural a dăruit Ilustrul d-n Dr. Alexandru *Mocsonyi* suma de 5000 cor, în 25 de acţii ale băncii »Lumina«.

Alegerea de învăţător din Braşovul-vechiu. La alegerea de învăţător la şcoala primară românească din Braşovul-vechiu, care s'a făcut eri sub presidiul protopopului tractului Zărneşti d-l I. Hamzea, a întrunit majoritatea voturilor, 146, d-l înv. Romulus *Ardeleanu*, un tânăr harnic de care se leagă multe speranţe în urma activităţii sale de până acum, ca învăţător şi ca conducător al corului bisericesc din Braşovul-vechiu. Contra-candidatul Vasilie Crangă a rămas în minoritate, întrunind 76 voturi.

Alegere de protopop al Devei. Joia trecută s'a făcut alegerea de protopop al tractului Deva. Majoritatea voturilor a întrunit'o d-l Adam *Groza* (31 voturi). Candidatul Dr. I. Dobre a întrunit 18, iar dl. Oţoiu 11 voturi.

Monete nouă a 1 cor. Intre cele două guverne dualiste decurg petractări, în scopul de a se bate şi pune în circulaţie o mare cantitate de piese nouă à 1 cor. — argint. Se vor bate 150 mil. monete nouă à 1 cor. — şi argintul necesar spre scopul acesta se va lua din depozitul Băncii Austro-Ungare, înlocuindu-se cu aur. Pe baza legii pentru regularea valutei din 1892 s'au monetizat 200 mil. piese à 1 cor. — din care sumă cad asupra Austriei 140 mil. şi asupra Ungariei 60 mil. Lipsa monetelor de argint — scrie »Rev. Econ.« — este de mult foarte simţită în circulaţie şi aceasta cu atât mai mult cu cât piesele à 1 fl. — argint se retrag succesiv din circulaţie. Nu odată s'a întâmplat că întreprinderilor mari industriale le-a fost cu neputinţă a acuira atâţia bani de argint, de câţi au avut lipsă pentru plata simbriilor, încât Banca Austro-Ungară s'a văzut necesitată deoparte a cere guvernului piese à 5 cor. — iar de altă parte a pune în mod provizor, iarăşi monete à 1 fl. — în circulaţie. Consideraţiile acestea au determinat acum cele două guverne a înmulţi circulaţia monetelor à 1 cor.—Banca Austro-Ungară dealtcum pune în circulaţie şi un însemnat număr de coroane milenare ; monetele acestea artistic executate în argint mat (neluciu) se pot primi la ghişeurile băncii.

Cine vrea să poarte ţilindru să plătească taxe. In şedinţa de Sâmbătă a camerei bulgare s'a discutat legea asupra consiliilor comunale. Deputatul agrarian, d-l Draghev, a propus să se taxeze obiectele de lux precum şi persoanele cari poartă ţilindre înalte. Taxa pentru fiecare persoană, care ar purta un asemenea ţilindru, să fie de 10 lei. Propunerea era serioasă, dar ministrul de interne d-l Takef, care e foarte popular cu ţilindrul lui înalt, a considerat această propunere ca o glumă de prost gust la adresa lui. Tot aşa au socotit'o şi deputaţii, cari au găsit în ea materie de ridiculizare. Propunerea, de sine înţeles, nu s'a primit.

Ştire redacţională. Cu 1 Ian. 1909 redactarea »Revistei Bistreţei« va fi încredinţată d-lui Emil A. *Chiffa*, funcţionar de bancă în Bistriţa.

Fondul de pensiune al advocaţilor se inactivează cu ziua de 1 Ianuarie 1909. Adunarea constituantă s'a ţinut Duminecă şi Luni în Budapesta. Statutele s'au compus şi înaintându-se imediat ministrului de justiţie le-a aprobat. Apoi s'a făcut alegerea direcţiunei, comitetului de supraveghiare şi a funcţionarilor.

Averea lui Roosevelt. Ziarul »Evening Standard« află din America că preşedintele Roosevelt în timpul preşidenţii sale şi-a cheltuit aproape toată averea, având acum cu un milion mai puţin decât avea înainte de alegere.

O societate literară pe acţiuni. Marele scriitor umorist american Mark Twain. voind să-şi asigure fetele împotriva piraţilor literari după moartea sa, a constituit o societate anonimă Mark Twain Company, căreia i-a cedat toate drepturile asupra scrierilor sale. Toate cărţile lui Mark Twain vor trebui de aci înainte să aibă autorizarea societăţei chiar şi după expirarea terminului legal. Societatea dispune de un capital de 25,000 franci. Toate acţiunile au fost cumpărate de Twain, după moartea căruia ele vor fi împărţite între cele două fete ale sale.

Un groaznic accident de automobil s'a întâmplat Sâmbătă la orele 3 d. a. în dreptul kilometrului 15 de pe şoseaua Ploeşti-Câmpina. Pe când automobilul prefecturei venea spre Ploeşti cu o viteză vertiingoasă, a întâlnit în calea sa o căruţă condusă de un ţăran. Şofeurul Ioan Avramescu în etate de 25 de ani, voind să abată automobilul, acesta s'a răsturnat în şanţul şoselei. Şofeurul s'a lovit de o piatră atât de grav la cap, încât a rămas mort pe loc. In automobil se mai aflau d-nii Zane, inginer inspector, şi Rosetov, inginerul şef al judeţului. Dânşii s'au ales cu răni uşoare. Autorităţile fiind avizate, au plecat la faţa locului d-nii procurori Zagoritz şi Păunescu pentru a ancheta cazul.

Un atentat în contra preşedintelui Franţei.

In prima zi de Crăciun s'a săvârşit un atentat în contra preşedintelui Falliéres, în următoarele împrejurări :

Un chelner de cafenea numit Jean Mattis s'a apropiat Vineri dimineaţa pe piaţa Etoile de preşedintele republicei, Fallières, care se preumbla însoţit de secretarul general Ramondon şi de colonelul Lasson. Individul apucă pe d. Fallières de gât şi încercă să-l tragă de barbă însă fu îndată trântit la pământ de către d-nii Ramondon şi Lasson şi în urmă arestat. D. Fallières a avut bastonul său rupt şi o sgârietură la ureche produsă de violenţa isbiturii, însă în urmă a putut în linişte să urmeze preumblarea sa şi s'a întors la Eliseu, la oarele 10·30.

D. Ramondon, secretarul general al presidenţiei, fiind interviewat asupra agresiunei, a zis că preşedintele Falliéres făcea preumblarea sa obicinuită şi era în excelente dispoziţiuni. Până la Champs Ellysées nu a observat nimic anormal ; preşedintele trecuse aproape neobservat când ocolind piaţa Etoile, între avenue Jena şi avenue Marceau, un individ căruia nu i se dăduse nici o atenţiune se opri hotărât la 3 metrii de grupul presidenţial şi sări asupra d-lui Fallières, pe care îl strânse cu violenţă de braţ şi-l sgârie la ureche. Bastonul preşedintelui a fost rupt în două bucăţi.

Agresorul trântit îndată la pământ strigă în două rânduri :

— *Nu am arme, am voit numai să-l trag de barbă!*

Dânsul a fost arestat de cei doi agenţi, cari urmează în mod obicinuit pe preşedinte. Acesta îşi urmă vesel preumblarea şi dejună cu poftă bună.

Mattis a declarat la interogator că actul acesta era premeditat, că întâiu urmărise pe d. Fallières apoi îl precedase : că întorcându-se a pălmuit cu o mână pe preşedinte pe când cu cealaltă îl trăgea de barbă violent. Preşedintele aplecându-se, Mattis a căzut târând pe preşedinte, care căzuse peste el. Dânsul adaogă că nu a voit să lovească tare pe preşedinte, ci să facă un gest.

Poporul francez a găsit cu această ocazie prilejul de a-şi manifesta dragostea către preşedintele Fallières. Din toate părţile vin ştiri despre manifestaţiunile de dragoste pentru dânsul.

Toţi miniştrii şi preşedinţii camerei şi senatului s'au dus la palatul Eliseu spre a exprima preşedintelui Fallières indignarea lor pentru agresiunea mişelească uneltită în contra lui. Cea mai mare parte dintre ambasadori au fost de asemenea la Eliseu.

ULTIME ŞTIRI.

Bucureşti, 28 Dec. Prim-ministrul Sturdza a plecat într'un concendiu mai lung în străinătate pentru a-şi căuta de sănătate.

Constantinopol, 28 Decemvrie. — Adresa senatului de răspuns la mesaj, exprimă ca şi camera dorinţa ca constituţiunea să rămână în vigoare absolut definitiv. Pasagiul relativ la politica externă zice cu privire la chestiunea bosniacă şi bulgară, că trebue să se urmeze înainte cu tratativele pe lângă semnatarii tratatului din Berlin pentru ca să se ajungă la o soluţiune satisfăcătoare. Avem încredere, zice proiectul de adresă, că conziliul de miniştrii să se achite cu succes de această însărcinare şi manifestăm aceeaşi dorinţă şi pentru chestiunea cretană. Adresa sfârşeşte zicând că puterea legiuitoare a parlamentului va duce fără îndoială ţeara spre progresul la care aspirăm ajutaţi fiind întru aceasta de conziliul de miniştri.

Constantinopol. 28 Decemvrie — Marchisul Pallavicini a comunicat marelui vizir Kiamil-Paşa, conform ultimelor instrucţiuni primite din partea baronului Aehrenthal, că Austria refuză ori-ce plată ca compensaţiune sau parte constitutivă. In schimb Austria oferă încheerea tratatului comercial, mărirea drepturilor vamale la 7 la sută, monopolul chibriturilor, a cărţilor de joc, a foiţei de ţigară şi suprimarea poştelor, — şi consideră înapoiarea Novibazarului ca o suficientă compensaţie pentru anexiune. Kiamil paşa a răspuns, că ceeace i-se oferă Turciei e insuficient şi că-şi menţine cererea de 4 milioane lire.

Petersburg, 28 Dec. După ministrul Iswolsky a luat cuvântul în şedinţa de alaltăeri a Dumei socialistul Pokrowski, care a blamat faptul, că s'a suprimat naţionalitatea bozniacilor şi herţegovinenilor; oratorul a accentuat însă că opresiunea poporului rus este şi mai crudă decât soartea acelor slavi. Oratorul întrebuinţând expresiuni insultătoare, a fost exclus dela trei şedinţe. Toţi socialiştii au părăsit atunci sala de şedinţe. Deputatul Bobrinski, care a luat cuvântul a declarat că dreapta moderată nu voieşte războiul şi că peporul sârbesc trebue să se abţină dela orice act ofensiv, care în situaţiunea actuală, ar fi un act de trădare al cauzei slave. Oratorul zice apoi că nu cere ca ruşii să protesteze contra anexărei Bosniei şi Herţegovinei, dar numai să nu recunoască anexarea. Cât despre independenţa Bulgariei, faptul în sine este îmbucurător, dar aceasta independenţă a fost cumpărată în schimbul aservirei sârbilor din Bosnia şi Herţegovina; independenţa Bulgariei îşi are originea la Budapesta.

Caracas, 28 Dec. Agenţia Reuter află că preşedinţia lui Gomez a fost recunoscută în întreaga ţară. Revoluţiunea s'a sfârşit deci fără efuziune de sânge. Insuşi generalul Celestino Castro, fratele fostului preşedinte Castro, a depus comandamentul trupelor şi a remis toate armele. Presa şi-a recăpătat libertatea.

Bibliografie.

Din »Biblioteca românească enciclopedică Socec« a apărut:

No. 1. Em. Gârleanu 1877 Schiţe din războiu 30 bani.

No. 2. Al. Odobescu »Poeziile Văcăreştilor“ 30 bani.

No. 3. Alarcon »Morăriţa“ trad. de N. Basilescu 30 bani.

No. 4. Ion Dragoslav „Facerea Lumii“ 30 bani.

No. 5. Corneliu Moldovan »Poezii« 30 bani.

No. 6. »Antigona lui Sofocle« trad. de Mihail Dragomirescu 30 bani.

No. 7. Halima „O mie şi una de nopţi“ 30 bani.

No. 8. Cehov »Nuvele alese« trad din ruseşte de Dunăreanu, 30 bani.

No. 9—10. »Povestirile lui Mihail Eminescu cu studii literare de M. Dragomirescu 55 bani.

No. 11—12. Alphonse Daudet »Nevestele artiştilor« trad. de Em. Gârleanu 55 bani.

No. 13 François Copée „Pentru Sceptru“ tradusă de D. Nanu şi G Orleanu 30 bani.

No. 14. „Teatru şcolar pentru băeţi“ ocal din fran. de D-na Eufrosina I. Adam 30 bani.

Proprietar : Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Aspiranţii de căsătorie încunjurară şi aici pe plăcuta şi bogata moştenitoare. Dar ea nu da nici unuia din aceştia nici o speranţă. Mamă-sa o îndemna une-ori să facă o alegere. Mariai nsă făcea un semn de reprobare şi cădea pe gânduri. Vladimir nu mai trăia. El muri la Moscva în ziua ce-a premers întrării Francezilor în oraş. Maria îi păstra amintirea cu sfinţenie. Ea ţinea cu drag la tot obiectul care îl reamintea pe el : cărţile ce le-a cetit odinioară, picturile, notele şi poesiile cari i-le-a dedicat ei.

Prietinii ştiau despre aceasta, să mirau de aşa o credinţă şi aşteptau cu curiositate pe eroul căruia în fine îi va succede să învingă statornicia neînfrântă a acestei Artemise.

Intr'aceea răsboiul cel plin de fapte glorioase se sfârşi. Regimentele se întorceau de pe câmpul de luptă. Poporul alerga întru întâmpinarea lor. Muzicile cântau cântece de triumf »Vive Henri-quatre« valsuri tiroleze şi arii din Iokanda. Teatrul răsboiul a prefăcut în bărbaţi pe aceia cari plecaseră de acasă ca băieţi şi ei se întorceau acuma împodobiţi pe piept cu cruci. Pretutindeni se vedeau soldaţi conversând vesel, folosind adese-ori cuvinte franţuzeşti şi germane.

O, epocă neuitata, o, epocă de glorie şi însufleţire! Cât de puternic bătea inima rusească la cuvântul patrie. Cât de dulci erau lacrimile revederii. Cât de unanim se contopiau atunci simţământul mândriei naţionale cu iubirea către împărat Şi chiar pentru acesta — ce moment!

Dar femeile, femeile ruse erau incomparabile. Obicinuita lor nepăsare dispăru şi însufleţirea lor trecea ori-ce închipuire, când între strigăte de ura, alergau spre întâmpinarea învingătorilor.

Care dintre ofiţerii de atunci ar fi tras la îndoială că dela femeia rusească va obţine cea mai nobilă răsplată?

In acea epocă glorioasă Maria cu mama ei trăiau în linişte la ţară. Ele n'aveau cunoştinţă de modul cum ambele capitale serbau reîntoarcerea armatei. In oraşele de provincie şi la ţară entusiasmul general ajunsese la un grad şi mai înalt. Apariţia vr'unui ofiţer prin aceste locuri, era un adevărat triumf şi vai de amorezul care nu purta tunică cu galoane.

(Va urma.)

„Călindarul Plugarului“.

A apărut în editura tipografiei A. Mureşianu din Braşov **„Călindarul Plugarului“ pe 1909.**

Cu apariţiunea lui pe 1909 **„Călindarul Plugarului“** întră în al 17-lea an al existenţei sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călindar îi vor face şi de rândul acesta o bună şi caldă primire, invităm pe toţi dela ţăran până la fruntaşii dela oraş, cu frăţească dragoste să-l cumpere, să-l cetească şi să-l răspândească, ca pe un călindar de care nimănuia până acuma încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puţinii bani ce costă.

In partea întâia a **„Călindarului Plugarului“**, aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la postă, telegraf, la taxele pentru timbre, competinţe etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Bănat şi ţara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerciu. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât şi după lunile anului.

Partea economică conţine următoarele: Aşternutul vielor. Ingrăşatul vitelor. (I. Georgescu). Să ţinem o rânduială anumită la nutrirea vitelor. (A. Nistor). O prelegere poporală despre alegerea şi pregătirea seminţei, de A. Boldor. Animale folositoare şi stricătoare plugăritului şi grădinăritului, (I. Georgescu). Economia şi seceta, (I. Georgescu). Poveţe.

Partea literară are următoarele articole: Baronul lui Toma Vulture, (de I. Rodina). Florile dalbe, (colindă, de V. Alexandri). Sărbători vesele, (de Th. Popovici-Griviţa). Jubileul „Gazetei Transilvaniei“. Poesii poporale. (Constantin Manu, învăţ.). Anecdote şi glume: Pan' mi-a eşit părul prin căciulă.... Dada toşi a murit.... De-ahăla... Luaţi-l dacă-i al vostru... Ce a zis David?... Mai mare decât mine nimeni nu-i pe lume. E butrin seracul. Năduful cel mare şi răzbunarea femeei. Mătuşa dela stână. Multe şi de toate. Sfaturi de ale bucătăriei pentru femeile econoame.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustraţiuni representând pe neuitaţii Metropoliţi Iosif Sterca Şuluţiu şi Andreiu br. de Şaguna, pe Simeon Bărnuţiu şi Avram Iancu. „Gazeta de Transilvania“ (apărută în anul 1838) şi pe directorii ei dela înfiinţarea ei până în ziua de azi etc.

Călindarul Plugarului costă **40 bani (fileri)** esemplarul plus porto postal de 10 bani.